

Nr 150.

Av herr **Waldén**, *angående anslag till Svenska Gymnastikförbundet.*

Vid föregående års riksdag beviljades ett statsanslag av 100,000 kronor för år 1914 åt vissa idrottsföreningar för idrottens främjande i landet och i årets statsverksproposition äskas för samma ändamål ett lika stort anslag för nästa år.

Vid fördelningen av det för innevarande år beviljade anslaget erhöi emellertid svenska gymnastikförbundet, som utgör en sektion av svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund, endast 1,200 kronor. Då denna obetydliga summa endast räcker att täcka kostnaderna för expedition, porto o. d., blir ej något öfver av anslaget till främjande av förbundets öfriga verksamhet.

Denna verksamhet går huvudsakligen ut på att bringa den svenska gymnastiken ut till de breda lagren av vårt folk och framför allt genom att uppmuntra och göra det möjligt för ungdomen att äfven efter slutad skolgång deltaga i gymnastikövningar, det bästa medel vi äga till släktets fysiska fostran och skapandet av en verkligt god och allmän folkhälsa.

För vinnandet av detta mål anordnar svenska gymnastikförbundet frivilliga kurser för gymnastikledare, söker genom dessa ledare bilda gymnastikföreningar och understödja redan befintliga sådana samt sprida lämplig litteratur för billigt pris. Den förstnämnda uppgiften torde för närvarande vara den viktigaste för att härigenom skapa ett tillräckligt antal instruktörer för gymnastik särskilt på landsbygden, där bristen på ledare utgör ett av de svåraste hindren för gymnastikens utbredande.

För att bli i tillfälle att anordna dylika kurser och äfven på annat sätt väcka intresse för införandet av gymnastik öfverallt i landet har svenska gymnastikförbundet anhållit, att Kungl. Maj:t måtte hos Riksdagen äska åt detsamma ett anslag av 20,500 kronor för 1915 (se bilagan!), något varom dock framställning icke blivit gjord i årets statsverksproposition.

Då jag emellertid anser, att gymnastiken bör vara det grundlägg-

gande för såväl idrotten som all annan fysisk fostran och mer än något annat är ägnad att skapa ett gott folkmaterial, måste jag också anse ett statsanslag för ifrågavarande ändamål ha minst lika stort fog för sig som anslaget till idrottens främjande.

Om det lyckas oss att göra den svenska gymnastiken så allmänt utbredd och använd i vårt land, att hela eller åtminstone större delen av vår ungdom genom densamma blir i tillfälle att erhålla en allsidig och harmonisk fysisk utbildning, har man härigenom också enligt mitt förmenande lagt den första grunden till ett starkt och dugligt folkförsvaret, och möjligen skulle härigenom också något av den tid, som eljest anses nödvändig för de värnpliktiges utbildning, kunna inbesparas. Även ur denna ej minst viktiga synpunkt torde därför det ifrågasatta anslaget, om det av Riksdagen beviljas, kunna betraktas såsom väl använda pengar.

Jag hemställer därför,

att Riksdagen måtte åt svenska gymnastikförbundet för år 1915 bevilja ett extra anslag av 20,000 kronor att utgå under de villkor Kungl. Maj:t finner lämpligt föreskriva.

Stockholm den 26 januari 1914.

O. H. Waldén.

I syftet instämmer

Hj. Branting.

Bilaga.

Till Konungen.

Genom Statsmakternas åtgöranden hava Svenska Gymnastik- och Idrottsföreningarnes Riksförbund, centralföreningen för Idrottens främjande m. fl. i idrottsligt syfte arbetande organisationer för år 1914 erhållit ett statsanslag av tillsammans 100,000 kronor.

Av detta anslag tillföll knappt 40 procent Svenska Gymnastik- och Idrottsföreningarnes Riksförbund, av vilket Svenska Gymnastikförbundet utgör en sektion. Nämnda Riksförbund består emellertid av icke mindre än 15 specialsektioner samt arbetar på 21

distrikt, vilka inom var sitt område handhava alla eller nästan alla de grenar, som av specialförbunden i stort dirigeras.

Vid fördelningen av de anslagna medlen måste alla dessa 36 fraktioner mer eller mindre tillgodoses. På Svenska Gymnastikförbundets lott har därför endast kommit 1,200 kronor, oaktat vi hava all anledning att tro, att förvaltningsutskottet, som fördelar medlen, inser den stora betydelse för idrotten, som gymnastiken har.

Denna summa måste, som också framhålles i den underdåniga ansökning, som föranledde statsmakternas ingripande, anses som ett minimum, som erfordras för expedition, porto och dylikt. Något mer än en obetydlighet till kostnader för Gymnastikförbundets övriga verksamhet och för gymnastikens utveckling torde i varje fall ej kunna utvinnas.

Då Svenska Gymnastikförbundet nu i underdånighet gör framställning om statsunderstöd, är det oss en skyldighet att för Eders Kungl. Maj:t framställa det inre syftet med förbundet.

Förbundet strävar att i sin mån bidra till skapande av en god folkhälsa, och anser sig förbundet för detta mål böra:

1. Anordna frivilliga kurser för gymnastikledare.
2. Genom dessa ledare söka bilda gymnastikföreningar, och understödja redan befintliga.
3. Sprida för billig pris lämplig litteratur.

Den för närvarande viktigaste uppgiften är att åstadkomma utbildningskurser i gymnastik för att härigenom få tillräckligt antal instruktörer för gymnastik särskilt på landsbygden.

Det torde icke kunna förnekas, att just gymnastiken och en lång tid endast gymnastiken på den fysiska fostrans område ställt Sverige på dess nuvarande höga plats. Med gymnastik och förmedelst gymnastik har Sveriges ungdom visat sig stå högt bland nationerna, och Svenska Gymnastikförbundet har senast vid olympiska spelen 1912 häfdat, att det kunnat uppställa vackra och goda gymnastiktrupper.

Huru lämpliga från nationell synpunkt dessa tävlingar med andra länder än kunna synas vara, kan dock Gymnastikförbundets innersta mål icke utmynna häri, utan bör detta tävlande blott vara ett till det hela bidragande moment. Förbundets mål är ju att bringa gymnastik till en och var, att skänka detta hälsobevärande och hälsobringande medel åt alla, att göra detta stora kulturarv tillgängligt för hela folket.

I städernas skolor bedrivs nog gymnastik, men på landsbygden är det ofta mindre väl beställt härmed, och det unga Sverige, som lämnat skolan, kan nu icke — i likhet med vad som sker i ett grannland — bjudas på gymnastik landet runt.

Orsakerna härtill äro två: brist på gymnastiklokaler och på tillräckligt kunniga ledare för gymnastikföreningarna. Den första uppgiften anser sig förbundet för närvarande icke böra inrikta sig på, sedan Riksdagens båda kamrar 1913 enat sig om att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det täcktes Kungl. Maj:t att låta verkställa utredning angående erforderliga åtgärder för förbättrande av gymnastikundervisningen i folkskolan på landsbygden. Detta så mycket mer, som förbundet på grund av motionerna i nyssnämnda hänseende, anser det ganska sannolikt att inom ej allt för avlägsen framtid gymnastiklokaler skola här och var inredas på landsbygden till följd av statsmakternas ingripande.

Den andra bristen, tillgång på ledare, vill förbundet söka bidra till att avhjälpa. Förbundet vet tillfullo, att vi mångenstädes i landet hava många både män och kvinnor, som, besjälade av entusiasm för gymnastik, gärna skulle vilja bilda föreningar,

taga dem om händer och leda dem, blott de tilltrorde sig kunna leda. Vi hava den uppfattningen, att det i många fall blott är brist på självförtroende som gör, att en hel del icke gripa verket an, men ock att den i skolan förvärvade färdigheten i och kunskapen om de gymnastiska rörelserna blott behöver uppväckas, uppriskas och handledas för att kunna utnyttjas till eget och andras gagn på detta område.

Vi hålla därför före, att det är av synnerlig stor betydelse, att genom gymnastiskt utbildade personer dylik uppriskning och handledning kan givas över allt i landet. Kunde så ske, skulle säkerligen den frivilliga gymnastiken upplomstra på landsbygden, även med mångenstädes primitiva redskap, ty redskap äro icke huvudsaken. Finnes intresse, äro svårigheterna snart övervunna.

Gymnastikförbundet strävar att med dessa kurser nå bland andra bruksbokhållare, elementarlärare, ingenjörer, kontorister, f. d. stamanställda, verkmästare, vilka vi önska se som ledare för gymnastikavdelningar överallt i landet. Lyckas detta, anser sig förbundet i hög grad gagna det allmänna, ty om gymnastik blir väl spritt i alla lager, växer folkhälsan, energien och arbetskraften. Härigenom torde man lära rätt förstå gymnastikens värde och dess betydelse för det uppväxande släktet. Då blir den frivilliga gymnastiken ett medel att lära kommunernas fäder och mödrar, att de i folkskolan kunna fordra gymnastik, god gymnastik i härför ordnade lokaler, och torde de väl då även lättare förmås att bevilja kommunala anslag.

I folkskolans yngre lärarekrafter hava vi, där intresset finnes, självskrivna gymnastikledare; men mycket kan under årens lopp glömmas och de av staten understödda repetitionskurserna i gymnastik hava därför en stor mission att fylla. Emellertid förläggas dessa kurser av flera skäl till städerna och pågå under en sammanhängande följd av dagar, varför mången folkskollärare kan av kostnads- eller andra skäl draga sig för att deltaga i dessa.

De av oss tänkta kurserna kunna däremot anordnas utan särskilt störande inverkan på övrig sysselsättning, varför de av folkskolans lärare kunna utnyttjas lika väl som av andra. Vi anse oss därför med dessa kurser även kunna gagna folkskollärarna i deras strävan att uppriska det förut lärda och inhämta nya impulser samt göra nya rön.

Med de medel, som stått till vårt förfogande, har en dylik kurs anordnats, nämligen i Norrköping, och bilägges här rapport över densamma.

Under förutsättning, att i medeltal 300 kronor skulle behövas för varje kurs (inkomna ansökningar lyda på 500 kronor), och att en kurs behöves i vart av de 21 distrikten, samt med hänsyn till att någon om ock ringa kostnad behöver beräknas för kontrollen att arbetet drives i rätt riktning, skulle för detta ändamål i runt tal erfordras 7,000 kronor — därav högst 700 för inspekterandet.

Det torde böra anmärkas, att Gymnastikförbundet av Centralföreningen för Idrottens främjande i begärda syfte begärt år 1911 3,800 kr. och år 1912 5,000 kronor, men att nämnda Centralförening icke ansett sig kunna till förbundets styrelse lämna mer än i ett för allt 300 kronor, och torde väl detta bero på, att Centralföreningen huvudsakligen koncentrerat sig på att understödja *idrotten*.

Ansökan har inlämnats även 1913, men svar härpå har ännu icke kommit förbundet tillhanda.

Här torde icke vara nödigt att mycket orda om gymnastikens stora betydelse och dess *fulla likaberättigande med idrotten*, då det under diskussionen om idrottsanslaget under förra årets riksdag skarpt framhölls. Under en tid, då av förklarliga skäl det idrottsliga rekordet sattes högt, och det därmed förenade ensidiga arbetet måste skarpt

bedrivs, är väl emellertid intet viktigare än att idrottsmannen besitter den allsidigt utvecklade kropp, som gymnastik och endast gymnastik skänker. Det har funnits tider då man ej insett detta, utan lämnat den nationella svenska gymnastiken åsido, för att med utländska idrotter söka höja folkets fysiska och moraliska hälsa. Det har kanske också funnits tider, då gymnasterna hava motarbetat idrottsmännen. Dessa tider torde nu vara förbi. Få torde nu, som också av bifogade uttalanden framgår, vara mera benägna att understödja gymnastiken än just framstående idrottsledare och idrottsmän. *Men de kunna det ej av brist på medel.* Detta idrottsledarnes framhållande av gymnastiken pekar på önskvärdheten av, att även *för idrottens skull* arbeta för införande av gymnastik överallt. För närvarande syssla ytterst få idrottsföreningar med gymnastik av brist på instruktörer eller ledare. Denna brist strävar nu svenska gymnastikförbundet att genom de åsyftade kurserna avhjälpa.

Svenska gymnastiken befinner sig för närvarande i en kraftig uppblomstringsperiod. I Stockholm och i flere av Sveriges större städer hava bildats gymnastikförbund med aktningvärt antal medlemmar. Flera sådana komma helt visst att bildas.

Dessa förbund få och måste väl, där de bildas, få kommunalt understöd för att kunna existera. Men det är ej endast i städerna, som gymnastik erfordras, tvärtom, på landsbygden torde den vara ännu nödvändigare, och bör därstädes, som också allmänt erkännes, föregå och grundlägga idrotten.

Det finnes också en mångfald platser i mindre städer, fabrikkssamhällen, ja på själva landsbygden, där gymnastik skulle kunna bedrivs. Det går emellertid icke kostnadsfritt, ty det erfordras, förutom ledare, lokal, värme, lyse etc., vilket allt kostar penningar. Dessa kan man ej, då gymnastiken liksom idrotten vänder sig även till och kanske främst till den fattigare delen av befolkningen, begära att de gymnastiserande själva skola helt och hållet gälda. Man får hoppas, att i en framtid en del av dessa medel skola beviljas av kommunalmyndigheterna, men det torde vara fåfängt vänta, att detta skall ske, innan gymnastiken inom vederbörande ort vunnit en viss utveckling.

Svenska gymnastikförbundet anser, att genom kringsändande av gymnastiktrupper, vilka i samband med upplysande föredrag hålla uppvisningar, genom undersökningar angående möjligheten att åstadkomma gymnastik på olika platser m. m., intresset för gymnastik kan avsevärt spridas.

Med beräkning av minst 50 uppvisningar erfordras härtill ett anslag av minst *5,000 kronor*.

Som ovan påpekats behöva nybildade föreningar understöd, lärare behöva oftast någon, om ock ringa avlöning etc. Ett anslag på i genomsnitt 100 kronor för nybildad eller på annat sätt behövande förening, som uppfyller vissa fordringar med avseende på antal deltagare, lektionstimmar m. m., torde ej vara för mycket eller förbundets förhoppning att kunna bilda 50 nya föreningar för sangviniskt.

Erfordras således härför ett anslag av minst *5,000 kronor*.

En organisation som denna kan emellertid icke skötas från en plats, den måste decentraliseras. Det naturligaste är då, att inom de olika idrottsdistrikten, vilkas styrelser ej kunna åtaga sig saken, i likhet med vad som finnes inom en hel del distrikt, bildas gymnastikkommittéer, som arbeta i direkt samband med gymnastikförbundet. Dessa kommittéer hava ingen utväg att själva skaffa sig penningar, varför ett anslag av 100 kronor för 21 gymnastikkommittéer för expedition etc. torde vara nödvändigt. Således *2,100 kronor*.

För att uppehålla intresset för gymnastik fordras också dels, att de ledande inom densamma kunna minst en gång om året sammanträffa, dels att några medel finnas att

sprida god gymnastisk litteratur. Hittills hava svenska gymnastikförbundets representanter samlats i samband med »Idrottsriksdagen». Det har emellertid oftast visat sig svårt att bland de till densamma uppresande idrottsmännen finna lämpliga och för gymnastik verkligt intresserade representanter. Dagen för idrottsriksdagen är ej heller lämplig för gymnasterna, då den infaller mitt i deras säsong. Det torde därför vara nödvändigt att giva ombuden bidrag till biljetter. Omkring 500 kronor för tillsammans 30 ombud torde vara det minsta möjliga.

Slutligen till litteratur t. ex. till läroböcker vid gymnastikkurserna 1,000 kronor.

Det anslag, som svenska gymnastikförbundet skulle behöva, för att med hopp om framgång arbeta på sin stora uppgift, utgör således 20,600 kronor, eller i runt tal 20,500 kronor.

Slutligen förtjänar framhållas, att svenska gymnastikförbundet genom sin ställning som en av riksförbundets sektioner strävar att på det intimaste samarbeta med idrottsmännen. Innan detta samarbete kom till stånd, existerade mellan gymnastik och idrott en konkurrens, som ej var naturlig, och som skadade båda grenarna. Gymnastikförbundet anser sålunda, att samarbetet bör så mycket som möjligt stärkas. Men då svenska gymnastikförbundet räknas jämbördigt med övriga sektioner, kan det således icke erhålla större anslag än de största av dessa, *oaktat dess betydelse är mångdubbelt större än någon av dem*. På grund härav har förbundet aldrig kunnat understödja sina, under svåra förhållanden arbetande föreningar. Härav följer, att en hel del föreningar ej anse sig böra ingå i förbundet och därmed i riksförbundet, vilket endast förorsakar utgifter utan att giva någon valuta, utan de arbeta var och en för sig. Erfarenheten lär dock, att i mån av utveckling ett behov av sammanslutning gör sig gällande. Som förhållandena nu äro, kommer denna sammanslutning säkert att ske utanför riksförbundet, så att man åter står på den gamla punkten. Således två förbund med därav följande missämja, ökade organisationskostnader etc. Under sådana omständigheter kommer svenska gymnastikförbundet att upplösas av sig självt, och det arbete, som av detsamma nedlagts, har varit förgäves.

För att göra en sammanfattning må anföras, att anslaget beviljande synes oss medföra följande fördelar för landet:

dels anskaffas gymnastikinstruktörer och väckes intresse för den fysiska fostran landet runt,

dels erhåller massor av Sveriges ungdom en fortsatt fysisk fostran och ett bättre material skapas såväl för lantbrukets och industriens som för arméns och marinens behov.

Enligt uppdrag av sitt årsmöte den 30 sistlidne november, får svenska gymnastikförbundet således i underdånighet anhålla att det täcktes Eders Kungl. Maj:t att av Riksdagen utverka ett årligt anslag

till gymnastikkurser	6,300 kronor
» inspektioner av dessa	700 »
» kringläsning av gymnastiktrupper	5,000 »
» understöd av nybildade föreningar	5,000 »
» » » 21 gymnastikkommittéer	2,100 »
» » » för järnvägsbiljetter	500 »
» » » anskaffande av litteratur	1,000 »
	<hr/>
	Summa 20,600 kronor

eller i runt tal 20,500 kronor.

Som det emellertid är vår bestämda övertygelse, att de av riksförbundet och cen-

tralföreningen för idrottens främjande begärda anslagen äro välmotiverade och ej tåla prutning, få vi i underdånighet anhålla, att frågan *i varje fall* ej löses genom att en del av deras anslag tilldelas gymnastikförbundet eller att riksförbundet och centralföreningen åläggas att tilldela oss mera än de med hänsyn till det hela anse sig kunna.

För svenska gymnastikförbundet

E. K. H. Nerman,

Ordförande.
